

Finanšu pratības stratēģijas īstenošana 2022. gadā

2022. gads bija būtisks finanšu pratības stratēģijas īstenošanā, jo Latvijas Banka pārņēma nacionālā koordinatora funkciju no Finanšu un kapitāla tirgus komisijas un kopā ar vairāk nekā 20 publiskā, privātā un nevalstiskā sektora partneriem koordinēja **105 aktivitāšu** īstenošanu.

Finanšu pratības līmenis

2022. gadā veiktais [Latvijas iedzīvotāju finanšu pratības novērtējums](#) parādīja, ka kopējais finanšu pratības indekss sasniedza **12,2 punktus no 20 (61%)**, savukārt digitālās finanšu pratības indekss bija tikai **4,6 punkti no 10**, norādot uz nepieciešamību turpināt darbu digitālo prasmju attīstībā.

Zemākie rezultāti saglabājās jauniešu (18–19 gadi), zemākas izglītības un sociālekonomiski ievainojamo grupu vidū.

Aktivitāšu īstenošana

Aptuveni **57 % aktivitāšu** īstenoja privātā sektora organizācijas, **23 %** – valsts institūcijas, bet **19 %** – izglītības un nevalstiskās organizācijas.

Aktivitāšu sadalījums pa mērķa grupām

Visvairāk aktivitāšu 2022. gadā mērķētas plašai sabiedrībai un jauniem cilvēkiem (skolēniem, studentiem, jauniešiem kopumā). Salīdzinoši mazāk aktivitāšu bija vērstas uz senioriem, pirmspensijas vecuma iedzīvotājiem un citām sociālekonomiski ievainojamām grupām, lai gan tās stratēģijā definētas kā prioritāras.

Mērķa grupa	Aktivitāšu skaits*	Īpatsvars no 105 aktivitātēm
Plaša sabiedrība	42	40 %
Skolēni, jaunieši un studenti	42	40 %
Uzņēmumi, to vadītāji	13	12 %
Uzņēmumu darbinieki un uzņēmumu pārstāvji	7	7 %
Skolotāji	7	7 %
Ģimenes	2	2 %
Seniori	2	2 %
Sociālekonomiski ievainojamās grupas	2	2 %

*Viena aktivitāte var būt paredzēta vairākām mērķa grupām, tāpēc procenti nesummējas līdz 100 %.

Lielākās 2022. gada iniciatīvas:

- **Finanšu pratības nedēļa**, kurā notikušas 25 aktivitātes, tajās piedalījušies vairāk kā 23 550 dalībnieku;
- **Swedbank rīkotajā “Naudas dienā”** piedalījās 510 skolas (aptuveni 78 % Latvijas skolu) un vairāk nekā 27 000 dalībnieku;
- **JA Latvia skolēnu mācību uzņēmumu programmā** piedalījās 1 109 skolēnu mācību uzņēmumi.
- **Digitālajam mācību līdzeklim skolotājiem un skolēniem “Mana ekonomika”** bija 302 449 lapu skatījumi.

Stratēģisko mērķu izvērtējums

1. mērķis – Uz ilgtspējību vērsta finanšu pratības kultūra un kompetenču pilnveide

Šis bija dominējošais stratēģijas mērķis, kura ietvaros īstenota lielākā daļa aktivitāšu.

Nozīmīgākie sasniegumi:

- veikts Latvijas iedzīvotāju finanšu pratības novērtējums, kas izstrādāts, balstoties OECD Finanšu izglītības tīkla (INFE) metodoloģijā;
- Latvijas Banka organizējusi skolotāju seminārus un profesionālās pilnveides pasākumus ar vairāk nekā 500 dalībniekiem;
- partneri izstrādājuši finanšu pratības saturu skolām un augstākajai izglītībai;
- īstenotas plašas sabiedrības informēšanas kampaņas un tematiskie pasākumi.

2. mērķis – Atbilstošas finanšu vides kvalitātes nodrošināšana

Šī mērķa ietvaros uzsvars tika likts uz drošu, saprotamu un atbildīgu finanšu pakalpojumu vidi.

Galvenie sasniegumi:

- īstenotas aktivitātes atbildīgas aizņemšanās veicināšanai;
- attīstīti krāpniecības novēršanas un digitālās drošības risinājumi;
- uzlabota sabiedrības informēšana par finanšu produktu izvēli un patērētāju tiesībām;

- izmantoti PTAC, Latvijas Bankas un finanšu sektora dati finanšu vides analīzei.

3. mērķis – Stratēģiskās plānošanas ietekmes palielināšana

Par nozīmīgāko sasniegumu kļuva finanšu pratības koordinācijas stiprināšana.

Galvenie sasniegumi:

- Latvijas Banka kļuva par nacionālo finanšu pratības koordinatoru;
- koordinēta **105 iniciatīvu** īstenošana vairāk nekā **20 organizācijās**;
- stiprināta sadarbība starp valsts pārvaldi, finanšu nozari, izglītības sektoru un nevalstisko sektoru;
- stratēģijas īstenošanā izmantota OECD/INFE metodoloģija, nodrošinot starptautiski salīdzināmu pieeju.

Kopējais vērtējums

2022. gadu raksturo būtiska finanšu pratības sistēmas attīstība – pieauga partneru sadarbība, aktivitāšu apjoms un sabiedrības sasniedzamība. Visvairāk ieguldījumu veikts izglītības un sabiedrības informēšanas jomā, savukārt mazāk uzmanības saņēma sociālekonomiski ievainojamās grupas. Vienlaikus finanšu pratības indeksa rezultāti apliecina, ka turpmāk lielāka uzmanība jāpievērš ne tikai aktivitāšu skaitam, bet arī to ilgtermiņa ietekmei uz iedzīvotāju finanšu uzvedību.